T087 TKL 5 (18) Luận Thập Trụ Tỳ Bà Sa Q15

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 381

LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA
QUYEÅN 15
Phaåm 29: PHAÂN BIEÄT THANH VAÊN VAØ BÍCH CHI PHAÄT
Phaàn 2
Hoûi: Möôøi thieän ñaïo laøm cho nhöõng ngöôøi naøo ñeán ñöôïc ñòa vò Bích-chi-Phaät?
Ñaùp:
Ñoái vôùi phaùp haønh cuûa Thanh vaên,
Möôøi thieän ñaïo chuyeån sang toát hôn,
Saâu vaøo thieàn khoâng theo ngöôøi khaùc,
Luoân luoân vui vôùi haïnh xa lìa.
Thöôøng vui vaø kheùo leùo tu taäp,
Phaùp nhaân duyeân voâ cuøng saâu xa,
Xa lìa söùc maïnh cuûa phöông tieän,
Vaø cuõng xa lìa taâm Ñaïi Bi.
Ít ham muoán vaø ít baän roän,
Khoâng thích choán oàn aøo laãn taïp,
Thöôøng vui vôùi nhöõng nôi xa caùch,
Ngöôøi coù uy ñöùc raát saâu daøy.
Vui laøm nôi choán cuûa phöôùc ñieàn,
Thöôøng quaùn xeùt vôùi taùnh xuaát ly,
Thaønh töïu ñaày ñuû lyù vaø söï,
Cung kính ñoái vôùi Phaät Theá Toân.
Ñaõ thaønh töïu giöõ taâm moät choã,
Bieát taâm voán duyeân vaøo nôi naøo,
Luoân luoân vui vôùi haïnh thieàn ñònh,
Laø ngöôøi coù theá löïc baäc Trung.
Vui vôùi caùc phaùp cuûa xuaát gia,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 382

Thieän taâm khoâng co cuïm chìm ñi, Ngöôøi ñaït ñöôïc trí tueä saùng suoát, Hoaëc ñeán töø trong hai thaéng xöù, Hoaëc ñeán töø trong ba thaéng xöù, Nghieäp ñaïo cuûa ngöôøi thieän nhö vaäy, Coù theå laøm cho ngöôøi nhö vaäy, Ñeán vôùi ñòa vò cuûa Duyeân giaùc. Ñoái vôùi phaùp haønh cuûa Thanh vaên-möôøi thieän ñaïo chuyeån sang toát hôn, laø möôøi thieän ñaïo vöôït qua sôû haønh cuûa ngöôøi Thanh vaên, nhöng khoâng baèng sôû haønh cuûa Boà taùt daáy leân nghó nhö vaäy: Ngöôøi Thanh

vaên phaûi tuøy theo ngöôøi khaùc ñeå nghe maø haønh ñaïo, sau ñoù môùi coù theå töï mình chöùng ñöôïc trí tueä, mình thì khoâng nhö vaäy, khoâng thích tuøy theo ngöôøi khaùc, vì lyù do naøy, mình phaûi laøm cho möôøi thieän ñaïo chuyeån sang toát hôn, vì nhaân duyeân naøy cho neân mình khoâng thích tuøy theo ngöôøi khaùc, maø möôøi thieän ñaïo seõ laøm cho mình ñeán ñöôïc ñòa vò Bích- chi-Phaät. Tö duy nhö vaäy roài thöôøng vui vôùi söï xa lìa, daáy leân nghó nhö vaäy: Neáu mình thöôøng thích söï oàn aøo naùo nhieät thì seõ laøm cho caùc phaùp baát thieän tai haïi quy tuï, bôûi vì tieáp caän nhöõng ñieàu coù theå vaáy nhieãm-coù theå saân haän-coù theå ngu si. Theá laø trong söï lìa xa thuaän theo tu taäp caùc phaùp nhaân duyeân voâ cuøng saâu xa. Laïi daáy leân nghó nhö vaäy: Neáu mình khoâng tu taäp caùc phaùp nhaân duyeân raát saâu xa thì khoâng coù theå khoâng thuaän theo trí cuûa ngöôøi khaùc, nay taïi sao mình khoâng thöôøng xuyeân tu taäp nhaân duyeân raát saâu xa, sau ñoù coù theå ñaït ñöôïc trí khoâng thuaän theo ngöôøi khaùc? Raát saâu xa, laø khoù ñeán ñöôïc nôi taän cuøng, khoâng coù theå thoâng suoát ñöôïc. Taát caû phaøm phu töø voâ thæ chìm trong sinh töû, heát thaûy kinh saùch vaø moïi thöù kyõ naêng kheùo leùo ñeàu coù theå ñaït ñöôïc ñeán choã taän cuøng moïi ñieàu, nhöng chæ rieâng nhaân duyeân raát saâu xa thì khoâng theå ñeán ñöôïc taän cuøng, nhö caùc loaøi saâu boï nhoû beù khoâng theå naøo ñeán ñöôïc ñaùy saâu cuûa bieån roäng. Neáu ngöôøi coù taâm Ñaïi Bi laøm phöông tieän vaø tu taäp nhaân duyeân raát saâu xa, thì ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Neáu rôøi boû hai ñieàu naøy maø tu taäp veà trí nhaân duyeân saâu xa, thì trôû thaønh Bích-chi-Phaät. Phöông tieän coù nghóa laø töø trong söï thaønh töïu giaùo hoùa chuùng sinh, tö duy ñuû caùch maø khoâng sai laàm, cuõng ñoái vôùi phaùp raát saâu xa khoâng chaáp laáy töôùng. Ñaïi Bi coù nghóa laø heát söùc thöông xoùt chuùng sinh, hôn haún haøng Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, huoáng gì laø phaøm phu. Ít ham muoán vaø ít baän roän-khoâng thích choán oàn aøo laãn taïp, nhö

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 383

vaäy thì ñeán ñöôïc ñòa vò cuûa Bích-chi-Phaät. Neáu nhieàu ham muoán vaø nhieàu coâng vieäc, thích tu taäp ñoâng ngöôøi, ñöôïc söï baûo veä cuûa loøng Ñaïi Bi vaø phöông tieän, thì quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc seõ deã daøng ñaït ñöôïc. Taïi vì sao? Bôûi vì ngöôøi caàu ñòa vò Bích-chi-Phaät, ít ham muoán thì daáy leân yù nghó laø chæ töï cöùu ñoä chính mình, ít baän roän thì chæ töï thaønh töïu thieän caên cuûa mình chöù khoâng nghó ñeán ngöôøi khaùc. Ngöôøi naøy rôøi boû söï nghieäp giaùo hoùa chuùng sinh cho neân khoâng gaàn guõi vôùi chuùng sinh. Boà taùt nhieàu ham muoán-nhieàu coâng vieäc, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Mình caàn phaûi cöùu ñoä taát caû chuùng sinh. Bôûi vì nhaân duyeân ham muoán vó ñaïi naøy cho neân phaûi laøm coâng vieäc vó ñaïi laø giaùo hoùa chuùng sinh. Giaùo hoùa chuùng sinh thì ñieàu naøy khoâng phaûi laø chuyeän nhoû nhaët, neáu chaùn gheùt nhöõng ñieàu oàn aøo naùo nhieät tai haïi thì khoâng laøm ñöôïc coâng vieäc naøy. Vì vaäy Boà taùt vaøo trong choán oàn aøo naùo nhieät cuõng duøng nhöõng lôøi oàn aøo naùo nhieät, nhöng khoâng heà vöôùng maéc ñieàu gì. Vaû laïi, che laáp coâng ñöùc chaân thaät, cho neân goïi laø ít ham muoán. ít theo ñuoåi söï nghieäp cho neân goïi

laø ít baän roän. Chaùn gheùt nôi oàn naùo nhieät tai haïi, goïi laø ít ham muoán. thích ôû moät mình cho neân goïi laø ít baän roän. Ngöôøi nhö vaäy, ít ham muoán-ít baän roän, khoâng thích nôi khoâng thích nôi ñoâng ngöôøi oàn aøo naùo nhieät, thích gaàn guõi nhöõng nôi saâu xa heo huùt, lìa xa nhöõng nôi ñaùng sôï, taâm tö voâ cuøng roäng lôùn. Ngöôøi naøy daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Neáu mình ôû nhöõng nôi saâu xa heo huùt, lìa xa nôi ñaùng sôï thì ngöôøi khaùc khoâng ñeán ñöôïc. Bôûi vì ôû nhöõng nôi xa caùch, cho neân taâm tö cuõng saâu xa. Neáu ngöôøi töï mình khoâng saâu xa maø thích ñuøa côït, thì ngöôøi khaùc qua laïi tieáp xuùc cuõng khoâng coù gì laø khoù. Ngöôøi nhö vaäy khoâng hoøa hôïp vôùi chuùng sinh, tuy rôøi boû chuùng sinh maø cuõng muoán laøm cho chuùng sinh gieo troàng caùc thieän caên laøm lôïi ích to lôùn, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Taïi sao mình khoâng hoøa hôïp vôùi chuùng sinh ñeå cuõng coù theå laøm lôïi ích cho chuùng sinh? Tö duy bieát nhö vaäy roài, mình neân vì chuùng sinh laøm lôïi ích cuûa phöôùc ñieàn maø thoï nhaän söï cuùng döôøng cuûa hoï. Nhö vaäy, tuy khoâng hoøa hôïp vôùi chuùng sinh, nhöng maø coù theå laøm lôïi ích to lôùn. Ngöôøi naøy laïi tö duy: Mình laøm theá naøo ñeå ñaït ñöôïc ñòa vò cuûa phöôùc ñieàn? Töùc laø söï thaáy bieát cuûa mình. Neáu mình raát thích laøm maûnh ñaát cuûa phöôùc ñieàn, thì thöôøng xuyeân quaùn xeùt vöôït ra ngoaøi taùnh, sau ñoù phaùp cuûa maûnh ñaát phöôùc ñieàn töï nhieân maø xuaát hieän, ngay caû phaùp vöôït ra ngoaøi taùnh cuõng töï nhieân maø xuaát hieän, ñoù goïi laø trì giôùi-thieàn ñònh-trí tueä... Laïi daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Mình neân laøm theá naøo ñeå nhanh

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 384

choùng ñeán ñöôïc maûnh ñaát phöôùc ñieàn vaø phaùp vöôït ra ngoaøi taùnh? Mình neân thöïc haønh chaùnh quaùn thì ôû trong caùc söï vieäc vaø nghóa lyù hieän coù thaûy ñeàu thaønh töïu ñaày ñuû, cung kính cuùng döôøng Chö Phaät Theá toân, nhö vaäy maûnh ñaát phöôùc ñieàn vaø phaùp vöôït ra ngoaøi taùnh, khoâng bao laâu seõ nhanh choùng ñaït ñöôïc. Taïi vì sao? Bôûi vì mình seõ thaønh töïu ñaày ñuû söï vieäc coù nghóa lyù, chaùnh quaùn caùc phaùp coù theå ñaït ñöôïc trí khoâng tuøy thuoäc ngöôøi khaùc, laïi cung kính cuùng döôøng Chö Phaät Theá Toân cho neân khieán thieän caên ñöôïc saâu daøy hôn. Thieän caên taêng tröôûng maïnh meõ cho neân trí tueä ñöôïc saâu daøy. Trí tueä saâu daøy cho neân coù theå thoâng suoát ñöôïc söï thaät. Coù theå thoâng suoát ñöôïc söï thaät cho neân coù theå sinh ra chaùn ngaùn, töø chaùn ngaùn seõ sinh ra xa rôøi, töø xa rôøi maø ñöôïc giaûi thoaùt, ñöôïc giaûi thoaùt cho neân thieän caên tích taäp töø tröôùc ñeán sau nhaát ñònh trôû thaønh phöôùc ñieàn, sau ñoù coù theå chöùng ñöôïc phaùp vöôït ra ngoaøi taùnh. Luùc gieo troàng caùc thieän caên naøy laø nhaân duyeân lôùn nhaát. Ngöôøi naøy laïi tö duy: Mình laøm theá naøo ñeå coù theå nhanh choùng thaønh töïu söï vieäc coù nghóa lyù? Ngöôøi naøy lieàn töï mình thaáy bieát. Neáu mình taäp trung buoäc taâm laïi moät choã thì bieát ñöôïc sôû duyeân cuûa taâm, thöôøng vui vôùi thieàn ñònh. Ngöôøi naøy luoân luoân buoäc taâm laïi moät choã thì coù theå ñaït ñöôïc Tam muoäi, ñaït ñöôïc Tam muoäi cho neân söï vieäc coù nghóa lyù ñeàu coù theå thaønh töïu ñaày ñuû. Nhö trong kinh noùi: “Ñaït ñöôïc thieàn ñònh coù theå bieát ñuùng nhö thaät-thaáy ñuùng

nhö thaät". Neáu ngöôøi ñaõ thöïc haønh buoäc taâm laïi moät choã thì nhanh choùng tieán vaøo Tam muoäi. Nhanh choùng tieán vaøo Tam muoäi cho neân goïi laø thieàn ñònh, goïi laø thöôøng ñònh. Neáu coù theå tu taäp caùc phaùp nhö vaäy thì chính laø cung kính cuùng döôøng Chö Phaät. Neáu ngöôøi duøng höông hoa vaø boán söï cuùng döôøng Chö Phaät thì khoâng goïi laø cuùng döôøng Chö Phaät. Neáu coù theå nhaát taâm khoâng phoùng tuùng, gaàn guõi tu taäp Thaùnh ñaïo thì goïi laø cung kính cuùng döôøng Chö Phaät. Nhö kinh noùi: "Luùc nhaäp Nieát baøn, Ñöùc Phaät baûo vôùi A-nan: Trôøi raûi hoa Maïn-ñaø-la vaø boät höông Chieân-ñaøn, troãi caùc loaïi aâm nhaïc coõi trôøi, cuõng khoâng goïi laø chuùng sinh cuùng döôøng Nhö Lai. Naøy A-nan! Neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di nhaát taâm khoâng phoùng tuùng, gaàn guõi tu taäp Thaùnh phaùp, thì goïi laø thaät söï cuùng döôøng Phaät. Vì vaäy, naøy A-nan! OÂng neân tu hoïc thaät söï cuùng döôøng Phaät". Caùc coâng ñöùc nhö vaäy, ñeàu laø theá löïc thuoäc baäc Trung. Ngöôøi vui vôùi ñôøi soáng xuaát gia, thieän taâm khoâng co cuïm chìm maát, laø theá löïc toái thöôïng coù theå ñöôïc thaønh Phaät. Theá löïc thuoäc baäc haï thì laøm Thanh vaên, vì vaäy cho neân ngöôøi coù theá löïc baäc Trung thì laøm Bích-chi-Phaät. Vui

vôùi ñôøi soáng xuaát gia cho neân coù naêng löïc thaønh töïu nhöõng coâng ñöùc. Taïi vì sao? Bôûi vì neáu laø taïi gia thì khoâng theå naøo ít ham muoán-ít baän roän, thaân taâm khoâng theå naøo xa lìa raøng buoäc, cuõng khoâng theå naøo thieàn ñònh ñöôïc. Neáu taâm co cuïm chìm maát vaø khoâng thanh tònh, thì khoâng theå naøo thaønh töïu ñaày ñuû moïi coâng vieäc, khoâng theå naøo bieát ñöôïc phaùp nhaân duyeân raát saâu xa, khoâng theå naøo chöùng ñöôïc taùnh vöôït ra ngoaøi, khoâng theå naøo ñuùng nhö phaùp thaät söï cuùng döôøng Chö Phaät. Chuùng sinh coù theá löïc thuoäc baäc trung nhö vaäy, daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Mình laø ngöôøi coù theá löïc thuoäc baäc Trung, thöôøng thích xuaát gia, taâm khoâng bò co cuïm chìm maát, nhöõng vieäc laøm-nhöõng coâng ñöùc-haïnh nguyeän ñeàu töï nhieân phaùt sinh. Laïi daáy leân tö duy nhö vaäy: Theá löïc baäc Trung naøy vui vì ñaït ñöôïc quaû gì? Laäp töùc bieát laø seõ ñaït ñöôïc quaû trí tueä. Taïi vì sao? Bôûi vì trí tueä luoân luoân laø aùnh saùng chieáu roïi. Nhö trong kinh noùi: "Naøy caùc Tyø-kheo! AÙnh saùng trí tueä laø hôn haún trong taát caû caùc loaïi aùnh saùng". Laïi daáy leân yù nieäm nhö vaäy: AÙnh saùng trí tueä maø mình thích, laøm theá naøo ñeå ñaït ñöôïc? Lieàn bieát hoaëc laø töø hai thaéng xöù maø coù, hoaëc laø töø ba thaéng xöù maø coù. Hai thaéng xöù thì ñaõ noùi tröôùc ñaây. Ba thaéng xöù, ñoù goïi laø Ñeá-Xaû vaø Tòch dieät, hoaëc laø Ñeá-Xaû vaø Tueä, hoaëc laø Ñeá-Tòch dieät vaø Tueä. Vì vaäy cho neân mình phaûi tu taäp nhöõng thaéng xöù nhö vaäy, mình tu taäp vaäy roài ñaït ñöôïc aùnh saùng trí tueä, thì trí tueä maø mình mong muoán töï nhieân phaùt sinh. Phaùp trôï ñaïo coù töôùng nhö vaäy-tu taäp nhö vaäy, thì möôøi thieän ñaïo coù naêng löïc ñöa ñeán ñòa vò Bích-chi-Phaät. ----------

Phaåm 30: ÑAÏI THÖØA

Hoûi: Nhö Nhaân giaû ñaõ noùi, möôøi thieän ñaïo coù naêng löïc laøm cho ngöôøi tu taäp ñeán ñöôïc ñòa vò Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät; möôøi thieän nghieäp ñaïo, laïi laøm cho nhöõng chuùng sinh naøo ñeán ñöôïc ñòa vò Phaät? Ñaùp: Thöïc haønh ñaày ñuû möôøi thieän ñaïo, Hôn haún ñoái vôùi hai loaïi ngöôøi, Tu taäp voâ löôïng phaùp hieám coù, Hôn haún taát caû caùc theá gian. Phaùt nguyeän kieân coá vaø thieän nieäm, Thaønh töïu taâm Ñaïi Bi voâ ngaïi, Kheùo tieáp nhaän thöïc haønh phöông tieän, Nhaãn chòu taát caû moïi khoå naõo. Khoâng rôøi boû taát caû chuùng sinh, Raát yeâu quyù trí tueä Chö Phaät, Ñoái vôùi Phaät löïc luoân töï taïi, Vui möøng vì khoâng coøn bieán haønh. Coù naêng löïc phaù moïi taø kieán, Baûo veä ñöôïc chaùnh phaùp cuûa Phaät, Duõng maõnh tieáp nhaän luoân tinh tieán, Taâm kieân coá giaùo hoùa chuùng sinh. Khoâng tham ñaém nieàm vui rieâng mình, Trong voâ löôïng thaân maïng traûi qua, Cao nhaát trong taát caû moïi vieäc, Thöïc haønh khoâng coù gì sai laàm. Taát caû caùc chuûng loaïi thanh tònh, Taát caû caùc thaéng xöù phaùt sinh, Möôøi thieän ñaïo laøm cho ngöôøi naøy, Ñeán ñöôïc möôøi löïc cuûa Theá toân. Tu taäp thöïc haønh möôøi thieän ñaïo hôn haún hai loaïi ngöôøi, laø Boà taùt tu möôøi thieän ñaïo thì ñoái vôùi ngöôøi caàu ñòa vò Thanh vaên vaø Bích-chi- Phaät, caøng trôû neân hôn haún. Caøng trôû neân hôn haún, laø nhaát taâm tu haønh vaø luoân luoân tu haønh, vì lôïi ích cho mình maø tu haønh, vì lôïi ích cho ngöôøi maø tu haønh, tu haønh heát söùc thanh tònh. Nhaát taâm tu haønh laø vaän duïng taâm yù ñeå tu haønh. Luoân luoân tu haønh laø khoâng döøng laïi nöûa chöøng. Vì lôïi ích cho mình maø tu haønh, laø nhaân duyeân sinh trong ñöôøng trôøi-ngöôøi, laø nhaân duyeân cuûa Nieát baøn. Vì lôïi

ích cho ngöôøi maø tu haønh, laø Boà taùt tu haønh ngöôøi thieän ñaïo, hoài höôùng laøm lôïi ích an vui cho taát caû chuùng sinh, vì nhaân duyeân naøy maø coù theå cöùu ñoä chuùng sinh vöôït quaù soá löôïng tính toaùn. Tu haønh thanh tònh, laø coâng haïnh khoâng huûy hoaïi, coâng haïnh khoâng coù gì laãn taïp, coâng haïnh khoâng oâ tröôïc, coâng haïnh luoân töï taïi, coâng haïnh luoân ñaày ñuû, khoâng tham ñaém ñoái vôùi coâng haïnh, coâng haïnh ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi. Huûy hoaïi laø coù luùc thöïc haønh-coù luùc khoâng thöïc haønh, ngöôïc laïi vôùi ñieàu naøy thì goïi laø coâng haïnh khoâng huûy hoaïi. Laãn taïp laø töï mình khoâng laøm maø khieán ngöôøi khaùc laøm, ngöôïc laïi vôùi ñieàu naøy thì goïi laø coâng haïnh khoâng laãn taïp. OÂ tröôïc laø vieäc laøm phuø hôïp vôùi nghieäp toäi vaø phieàn naõo, ngöôïc laïi vôùi ñieàu naøy thì goïi laø coâng haïnh khoâng oâ tröôïc. Töï taïi, ngöôøi phaù giôùi bò gia nghieäp-ruoäng vöôøn-vôï con-taøi saûn raøng buoäc maø khoâng ñöôïc töï taïi, ngöôøi trì giôùi thì khoâng coù nhöõng ñieàu nhö vaäy, tuøy yù töï taïi khoâng coù gì raøng buoäc. Ñaày ñuû laø thöïc haønh ñaày ñuû taát caû caùc giôùi lôùn-nhoû-naëng-nheï, ngaên laïi caùc phieàn naõo, thöôøng nhôù ñeán vaø luoân giöõ gìn, laøm nhaân duyeân cho thieàn ñònh, hoài höôùng Phaät ñaïo coù naêng löïc laøm cho gioáng nhö phaùp taùnh chaân thaät, ñaây goïi laø ñaày ñuû. Khoâng tham ñaém laø khoâng höôùng veà theá gian, khoâng giöõ laáy giôùi töôùng, töï cho mình cao xa maø coi reû ngöôøi khaùc. Ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi, laø trong

phaùp Thanh vaên khoâng thuaän theo sinh töû, chæ vì Nieát baøn cho neân noùi laø ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi. Trong phaùp Ñaïi thöøa naøy, haõy coøn khoâng quay laïi höôùng veà Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät, huoáng laø sinh töû? Chæ moät möïc höôùng ñeán quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cho neân noùi laø ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi tu haønh möôøi thieän ñaïo. Hoûi: Tu coù töôùng traïng gì goïi laø kheùo leùo tu taäp? Ñaùp: Duøng voâ löôïng phaùp hieám coù ñeå tu taäp möôøi thieän ñaïo, hôn haún taát caû caùc theá gian, ñaây goïi laø kheùo leùo tu taäp. Hoûi: Vì sao Boà taùt duøng phaùp tu taäp naøy maø hôn haún taát caû caùc theá gian? Ñaùp: Caùc Boà taùt duøng naêm söï vieäc ñeå tu taäp, cho neân hôn haún taát caû caùc theá gian. Ñoù laø: 1. Haïnh nguyeän. 2. Taâm kieân coá. 3. Taâm saâu xa. 4. Kheùo leùo thanh tònh. 5. Phöông tieän. Haïnh nguyeän laø nguyeän thöïc haønh cuûa Boà taùt, maø taát caû ngöôøi phaøm phu vaø ngöôøi Thanh vaên,Bích-chi-Phaät khoâng coù. vì vaäy cho neân

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 388

nguyeän thöïc haønh cuûa Boà taùt hôn haún taát caû caùc theá gian. Nhö trong phaàn Tyø-Ma-la-ñaït-ña-nöõ vaán cuûa kinh Ñaïi trí: “Ñöùc Phaät vì Muïc-kieàn- lieân maø giaûi thích: Boà taùt töø luùc môùi phaùt nguyeän cho ñeán luùc an toïa nôi ñaïo traøng, coù naêng löïc laøm phöôùc ñieàn cho taát caû trôøi vaø ngöôøi trong moïi theá gian, coøn hôn haún taát caû caùc haøng Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät”. Laïi nhö trong Tònh Tyø Ni: “Ma-ha-ca-dieáp höôùng ñeán tröôùc Ñöùc Phaät thöa raèng: Ñöùc Theá Toân kheùo leùo giaûng thuyeát veà phaùp hieám coù, ñoù goïi laø Boà taùt luùc môùi phaùt nguyeän ñaõ hôn haún taát caû caùc haøng Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät”. Laïi nhö trong keä noùi: Boà taùt töø luùc môùi phaùt taâm, Phuø hôïp vôùi taâm Ñaïi Töø Bi, Vì höôùng veà ñaïo voâ thöôïng, Chính taâm naøy trôû thaønh hôn haún, Vì vaäy cho neân duøng nguyeän naøy, An truù trong taát caû theá gian. Taâm kieân coá, laø Boà taùt ôû trong nhöõng nôi khoå naõo, ñoù laø ñòa nguïc ñaúng hoaït, ñòa nguïc Haéc thaèng, ñòa nguïc Hôïp hoäi, ñòa nguïc Tieåu kh- ieáu hoaùn, ñòa nguïc Ñaïi khieáu hoaùn, ñòa nguïc Tieåu chích, ñòa nguïc Ñaïi Chích, ñòa nguïc A-tyø, ñòa nguïc Phí thæ, ñòa nguïc kieám laâm, ñòa nguïc Khoâi haø, ñòa nguïc A-phuø-ñaø, ñòa nguïc Ni-la-phuø-ñaø, ñòa nguïc A-ba- baù, ñòa nguïc A-la-la, ñòa nguïc Höu höu, ñòa nguïc Uaát-baùt-la, ñòa nguïc Caâu-vaät-ñaø, ñòa nguïc Tu-man-na, ñòa nguïc Phaân-ñaø-lôïi, ñòa nguïc Baùt- ñaàu-ma, ñòa nguïc Haøn nhieät… Ñuû caùc loaïi tra khaûo taøn khoác, khoå naõo nhö vaäy. ÔÛ trong loaøi suùc sinh, ngaï quyû, A-tu-la, ngöôøi-trôøi, cuøng aên nuoát laãn nhau, doïa daãm sôï haõi laãn nhau, ñoùi keùm thoùc luùa coøn quyù hôn vaøng. Töø loaøi trôøi suït xuoáng, thì keo kieät-ganh-tî-saân haän-naõo haïi, aân aùi maø phaûi chia ly, oaùn gheùt maø phaûi hoäi tuï, sinh-giaø-cheát, öu saàu-ñau thöông-buoàn phieàn… Trong saùu ñöôøng naøy, heát thaûy moïi noãi khoå ñau hoaëc thaáy-hoaëc nghe-hoaëc nhaän chòu, tu möôøi thieän ñaïo luoân luoân vì quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø taâm hoaøn toaøn khoâng hö hoaïi. Vì vaäy cho neân Boà taùt naøy duøng taâm kieân coá ñeå tu taäp möôøi thieän ñaïo, hôn haún taát caû theá gian. Nhö noùi: Ñöôøng ñòa nguïc vaø ñöôøng suùc sinh, Ñöôøng ngaï quyû-ñöôøng A-tu-la, Ñöôøng

trôøi-ngöôøi goàm saùu ñöôøng khoå, Khoâng theå naøo lay ñoäng taâm tö. Vì vaäy cho neân caùc Boà taùt,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 389

Duøng taâm voâ cuøng kieân coá naøy, Tu taäp thöïc haønh möôøi thieän ñaïo, Hôn haún taát caû moïi theá gian. Taâm saâu xa, laø taâm vó ñaïi-taâm söû duïng-taâm yeâu quyù-taâm nhôù nghó. Caùc Boà taùt söû duïng nhöõng taâm nhö vaäy ñeå tu taäp möôøi thieän ñaïo, hôn haún taát caû moïi theá gian, tröø ra Chö Phaät Theá toân vaø Boà taùt thöïc haønh ñaõ laâu. Nhö noùi: Taâm saâu xa vaø taâm söû duïng, Taâm laøm lôïi ích cho theá gian, Boà taùt duøng nhöõng taâm nieäm naøy, Hôn haún taát caû moïi theá gian. Kheùo leùo thanh tònh, laø Boà taùt tu taäp möôøi thieän ñaïo coù ñaày ñuû ba loaïi thanh tònh, maø ngöôøi khaùc khoâng coù ñöôïc. Vì vaäy cho neân hôn haún taát caû moïi theá gian. Nhö noùi: Boà taùt quyù nhaát giöõa loaøi ngöôøi, Coù taâm saâu xa-taâm thanh tònh, Duøng söùc maïnh cuûa thieän phaùp naøy, Theá gian khoâng coù ai saùnh kòp. Phöông tieän, laø Boà taùt duøng söùc maïnh cuûa phöông tieän ñeå tu taäp ñoái vôùi thieän phaùp, maø ngöôøi khaùc khoâng ai coù ñöôïc, cho neân hôn haún taát caû moïi theá gian. Tu voâ löôïng vaø Boà taùt duøng naêm loaïi nhaân duyeân ñeå tu taäp, cho neân goïi laø tu voâ löôïng, ñoù laø: 1. Theá gian voâ löôïng. 2. Thieän caên voâ löôïng. 3. Duyeân voâ löôïng. 4. Cöùu caùnh voâ löôïng. 5. Hoài höôùng voâ löôïng. Theá gian voâ löôïng, nghóa laø caùc Boà taùt tu taäp thöïc haønh thieän nghieäp ñaïo traûi qua voâ löôïng theá gian. Traûi qua voâ löôïng theá gian, cho neân söï tu taäp thöïc haønh thieän nghieäp ñaïo cuõng voâ löôïng, vì vaäy hôn haún taát caû moïi theá gian. Nhö noùi: Caùc baäc Boà taùt laø sö töû, Tu taäp thöïc haønh thieän nghieäp ñaïo, Theá gian vöôït quaù moïi toaùn soá,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 390

Cho neân tu thieän nghieäp toát thaéng. Thieän caên voâ löôïng, nghóa laø caùc Boà taùt coù voâ löôïng voâ bieân thieän caên, thuaän theo thieän caên naøy maø tu taäp thieän nghieäp ñaïo cuõng voâ löôïng. Vì vaäy hôn haún taát caû moïi theá gian. Nhö kinh Tònh Tyø Ni trong phaùp Ñaïi thöøa noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Ca-dieáp: Ví nhö vò Sinh toá ñaày traøn trong boán bieån roäng, tö löông thieän caên höõu vi cuûa Boà taùt cuõng nhö vaäy. Hoài höôùng phöôùc ñöùc naøy cho trí tueä voâ vi laø laøm lôïi ích to lôùn cho taát caû chuùng sinh. Vì vaäy Boà taùt tuy ôû trong phaùp höõu vi maø coù naêng löïc hôn haún taát caû moïi theá gian”. Nhö noùi: Boà taùt vì taát caû chuùng sinh, Vaø mong caàu Phaät ñaïo voâ thöôïng, Cho neân thieän caên laø voâ löôïng, Vì vaäy hôn haún moïi theá gian. Duyeân voâ löôïng nghóa laø Boà taùt khoâng duyeân vaøo chuùng sinh coù haïn löôïng maø tu taäp thieän caên, nhöng maø söï tu taäp thieän caên khoâng noùi laø laøm lôïi ích bao nhieâu chuùng sinh, hoaëc khoâng laøm lôïi ích cho bao nhieâu chuùng sinh. Boà taùt chæ duyeân vaøo taát caû chuùng sinh maø tu taäp thieän caên. Vì vaäy Boà taùt duyeân vaøo voâ löôïng chuùng sinh, maø tu taäp thieän nghieäp ñaïo cuõng voâ löôïng, hôn haún taát caû moïi theá gian. Nhö trong kinh Tònh Tyø Ni noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi caùc Thieân töû: Nhö ñaïi Boà taùt coù taâm Töø Bi moûng manh caàu mong laøm lôïi ích cho ngöôøi, thì taâm

naøy coù naêng löïc laøm cho voâ löôïng chuùng sinh caûm ñöôïc lôïi ích an laïc. Boà taùt phaùt taâm saâu saéc, chòu khoù thöïc haønh tinh tieán cuõng nhö vaäy, coù naêng löïc giaùo hoùa voâ löôïng A-taêng-kyø chuùng sinh khieán cho caûm ñöôïc nieàm vui Nieát baøn". Nhö noùi: Boà taùt coù voâ löôïng thieän caên, Coâng ñöùc töï trang nghieâm cho mình, Ñeàu vì cöùu ñoä caùc chuùng sinh, Thoaùt khoûi voâ löôïng ñieàu khoå ñau. Cöùu caùnh voâ löôïng, nghóa laø trong ñòa thöù nhaát voán giuùp cho söï phaùt nguyeän, ñaõ noùi veà möôøi loaïi cöùu caùnh. Cöùu caùnh naøy voâ löôïng, cho neân söï tu taäp thieän nghieäp ñaïo cuûa Boà taùt cuõng voâ löôïng, vì vaäy hôn haún taát caû moïi theá gian. Nhö noùi: Boà taùt tu taäp thieän nghieäp ñaïo, Töø möôøi loaïi cöùu caùnh phaùt sinh,

Vì vaäy hôn taát caû theá gian, Khoâng ai coù naêng löïc huûy hoaïi. Hoài höôùng voâ löôïng, nhö trong ñòa thöù nhaát ñaõ noùi, Boà taùt hoài höôùng voâ löôïng quaû baùo. Duøng voâ löôïng quaû baùo naøy hoài höôùng maø tu taäp thieän nghieäp cuõng voâ löôïng, cho neân hôn haún taát caû moïi theá gian. Nhö noùi: Boà taùt duøng voâ löôïng nhaân duyeân, Tu taäp ñoái vôùi thieän nghieäp ñaïo, Hoài höôùng taát caû ñeán Phaät thöøa, Vì vaäy thaønh töïu quaû Toái thöôïng. Hy höõu laø caùc Boà taùt tu taäp thieän ñaïo, duøng naêm loaïi nhaân duyeân maø goïi laø hy höõu, ñoù laø: 1. Coù theå tieáp nhaän. 2. Tinh tieán. 3. Taâm kieân coá. 4. Trí tueä. 5. Quaû baùo. Coù theå tieáp nhaän laø nghó raèng mình seõ laøm ngöôøi ñaày ñuû taát caû trí tueä vaø toân quyù giöõ choán trôøi-ngöôøi. Coù naêng löïc coù theå tieáp nhaän nhö vaäy, thì goïi laø hy höõu. Neáu ngöôøi duøng ngoùn tay nhaác boång ba ngaøn Ñaïi thieân theá giôùi, ñöa vaøo giöõa hö khoâng laøm cho ñöùng yeân qua traêm ngaøn vaïn kieáp söï vieäc naøy coù theå laøm ñöôïc, khoâng ñuû ñeå cho laø khoù. Neáu phaùt nguyeän raèng toâi seõ laøm Phaät, thì ñieàu naøy laø hy höõu, raát khoù coù. Nhö noùi: Boà taùt vì voâ löôïng Phaät phaùp, Laäp theä nguyeän mình seõ laøm Phaät, Ngöôøi naøy khoâng coù ai saùnh kòp, Huoáng hoà coù ngöôøi naøo hôn ñöôïc? Tinh tieán, coù nhieàu ngöôøi coù theå tieáp nhaän söï phaùt taâm ñoái vôùi ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhöng khoâng coù naêng löïc tinh tieán thöïc haønh saùu haïnh Ba-la-maät. Neáu ngöôøi ñaõ coù theå tieáp nhaän söï phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, laïi coù naêng löïc tinh tieán thöïc haønh saùu haïnh Ba-la-maät, thì goïi laø thaät söï coù theå tieáp nhaän voâ löôïng coâng ñöùc. Bôûi vì tinh tieán hieám coù, cho neân söï tu taäp thieän nghieäp cuõng hieám coù. Nhö noùi: Voâ cuøng tinh tieán thaät hieám coù, Ngöôøi phaøm traàn nghó ñeán ñaõ sôï,

Boà taùt thaät söï haønh tinh tieán, Sao coù theå khoâng phaûi hieám coù? Taâm kieân coá, coù ngöôøi phaùt taâm tinh tieán tu taäp Phaät ñaïo, neáu coù chöôùng ngaïi maø taâm khoâng kieân coá thì khoâng theå naøo thaønh töïu ñöôïc. Vì vaäy phaùt taâm tinh tieán an truù hieám coù, trong taâm kieân coù thì söï vieäc aáy ñöôïc thaønh töïu, phaù huûy moïi chöôùng ngaïi, ñaây laø vò Boà taùt tu taäp thieän nghieäp ñaïo hieám

coù vaøo baäc nhaát. Nhö noùi: Neáu ngöôøi khoâng coù taâm kieân coá, Vieäc nhoû coøn khoâng theå thaønh töïu, Huoáng hoà muoán thaønh töïu Phaät ñaïo, Laø baäc voâ thöôïng giöõa theá gian? Trí tueä, thì coù theå tieáp nhaän-tinh tieán vaø taâm kieân coá ñeàu laáy trí tueä laøm caên baûn, vì vaäy trí tueä cuûa Boà taùt laø hieám coù baäc nhaát. Coù naêng löïc phaùt sinh taâm kieân coá-tinh tieán vaø coù theå tieáp nhaän nhö vaäy, bôûi vì trí tueä laø hieám coù. vì trí tueä laø hieám coù, cho neân söï tu taäp thieän nghieäp cuõng hieám coù. Nhö noùi: Nhö coù ngöôøi coù theå tieáp nhaän, Mong muoán ñaït ñöôïc phaùp cuûa Phaät, Tinh tieán coù ñöôïc taâm kieân coá, Ñeàu laáy trí tueä laøm caên baûn. Quaû baùo, nghóa laø tu taäp thieän nghieäp cho neân ñaït ñöôïc voâ löôïng voâ bieân giaùo phaùp cuûa chuùng sinh, cho neân Phaät laø hieám coù. Nhö noùi: Thöïc haønh thieän nghieäp naøy ñaéc ñaïo, Coù söùc maïnh voâ löôïng coâng ñöùc, Laøm baäc thaày cuûa moïi chuùng sinh, Ai nghe maø khoâng muoán thöïc haønh? Nguyeän kieân coá, Boà taùt bôûi vì naêm nhaân duyeân cho neân goïi laø nguyeän kieân coá. Ñoù laø: 1. Taâm khoâng chuyeån ñoái vôùi Thanh vaên thöøa. 2. Taâm khoâng chuyeån ñoái vôùi Bích-chi-Phaät thöøa. 3. Taâm khoâng chuyeån ñoái vôùi moïi söï vieäc cuûa ngoaïi ñaïo. 4. Taâm khoâng chuyeån ñoái vôùi moïi söï vieäc cuûa ma quaân. 5. Taâm khoâng chuyeån vì khoâng coù nhaân duyeân. Nhö noùi: Nghe haøng Nhò thöøa ñöôïc giaûi thoaùt, Ñaâu coù theå khoâng tu ñaïo naøy? Neáu nhö chöa tieán vaøo phaàn vò,

Thì seõ maát ñi ñaïo Boà taùt;
Laïi ham söï söï cuûa ngoaïi ñaïo,
Hoaëc bò ma quaân laøm hö hoaïi,
Hoaëc laø khoâng coù nhaân duyeân gì,
Töï mình rôøi boû ñaïo Boà taùt.
Nguyeän thieän, Boà taùt nhôø vaøo naêm nhaân duyeân cho neân goïi laø nguyeän thieän. Ñoù laø:
1. Tröôùc heát phaûi suy tính caån thaän ñöôïc-maát ñieàu gì.
2. Bieát roõ veà ñaïo.
3. Bieát roõ quaû cuûa ñaïo.
4. Khoâng tham tieác nieàm vui rieâng mình.
5. Mong muoán dieät tröø moïi noãi khoå cho chuùng sinh.
Phaùt nguyeän nhö theá goïi laø nguyeän thieän. Nhö noùi:
Tröôùc heát thaáy tai hoïa theá gian,
Phaät ñaïo laø lôïi ích to lôùn,
Bieát roõ thöïc haønh ñaïo voâ thöôïng,
Cuøng vôùi quaû voâ löôïng coâng ñöùc.
Boû nieàm vui vaéng laëng rieâng mình,
Muoán tröø ñau khoå cho chuùng sinh,
Phaùt nguyeän khoâng gì saùnh kòp naøy,

Ñöôïc Chö Phaät möôøi phöông khen ngôïi.

Ñaïi Bi voâ ngaïi, laø döïa vaøo naêm nhaân duyeân cho neân bieát Boà taùt coù taâm ñaïi Bi. Ñoù laø:

1. Vì lôïi ích an vui cho voâ löôïng chuùng sinh, ñoái vôùi moïi vaät cung caáp trong cuoäc soáng khoâng heà sinh taâm tham tieác.

2. Khoâng tieác thaân theå.

3. Khoâng tieác maïng soáng.

4. Khoâng nghó ñeán theá gian laâu xa.

5. Mong muoán laøm lôïi ích vôùi taâm bình ñaúng giöõa moïi ngöôøi thaân vaø keû thuø.

Nhö noùi:

Ñoái vôùi vaät yeâu quyù trong-ngoaøi,
Buoâng xaû khoâng coù gì tham ñaém,
Bôûi vì lôïi ích cho chuùng sinh,
Ngay caû thaân maïng cuõng xaû boû,
Sinh töû traûi qua voâ löôïng kieáp,
Gioáng nhö khoaûng thôøi gian nhaùy maét,
Bình ñaúng giöõa ngöôøi thaân-keû thuø,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 394

Goïi laø taâm Boà taùt ñaïi bi. Voâ ngaïi, Boà taùt bôûi vì naêm nhaân duyeân maø taâm Bi coù chöôùng ngaïi. Ñoù laø: 1. Bôûi vì khoå ñau cuûa ñòa nguïc. 2. Bôûi vì khoå ñau cuûa suùc sinh. 3. Bôûi vì khoå ñau cuûa ngaï quyû. 4. Bôûi vì ngöôøi aùc khoâng coù gì thay ñoåi. 5. Bôûi vì loãi laàm tai haïi cuûa sinh töû. Neáu naêm söï vieäc naøy khoâng chöôùng ngaïi ñeán taâm cuûa Boà taùt, thì goïi laø Ñaïi Bi voâ ngaïi. Nhö noùi: Khoå cuûa ñòa nguïc laø ñöùng ñaàu, Suùc sinh-ngaï quyû cuõng khoå ñau, Khoå vì ngöôøi aùc vaø sinh töû, Khoâng chöôùng ngaïi goïi laø Ñaïi Bi, Boà taùt coù naêng löïc nhö vaäy, Ñöùc Phaät baûo laø Bi voâ ngaïi. Kheùo tieáp nhaän thöïc haønh phöông tieän, Boà taùt döïa vaøo naêm nhaân duyeân, goïi laø kheùo tieáp nhaän thöïc haønh phöông tieän. Ñoù laø: 1. Bieát theá gian phöông höôùng. 2. Bieát söï öa thích trong taâm ngöôøi khaùc. 3. Bieát chuyeån höôùng ñi vaøo ñaïo. 4. Bieát söï vieäc theo thöù töï. 5. Bieát daãn daét cho moïi chuùng sinh. Bieát theá gian phöông höôùng laø bieát xöù sôû ñòa phöông naøy, caàn phaûi duøng caùch thuyeát phaùp nhö vaäy; bieát trong theá gian naøy, caàn phaûi duøng caùch thuyeát phaùp nhö vaäy. Bieát xöù sôû ñòa phöông naøy, caàn phaûi duøng nhaân duyeân nhö vaäy ñeå hoùa ñoä chuùng sinh; bieát trong theá gian naøy, caàn phaûi duøng nhaân duyeân nhö vaäy ñeå hoùa ñoä chuùng sinh. Boà taùt bieát tröôùc söï vieäc naøy roài tuøy thuaän cuûa thöïc haønh. Nhö noùi: Neáu thuaän theo yù cuûa Theá toân, Giaûng giaûi cho ngöôøi khaùc hieåu roõ, Tröôùc tieân caàn phaûi bieát hai ñieàu, Sau tuøy luùc vaø nôi maø noùi. Neáu khoâng bieát theá gian-xöù sôû, Maø muoán giaûng giaûi yù cuûa Phaät, Thì khoâng coù ñöôïc lôïi ích gì,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 395

Maø laïi phaùt sinh nhöõng sai laàm. Bieát söï öa thích trong taâm ngöôøi khaùc, laø bieát trong taâm ngöôøi khaùc ñang höôùng veà ñieàu gì, ñang öa thích ñieàu gì? Boà taùt bieát tröôùc roài, thuaän theo söï hieåu bieát vaø nieàm vui thích cuûa chuùng sinh, tuøy thuaän phaùt khôûi phöông tieän ñeå ñoä thoaùt cho hoï. Nhö vaäy thì khoâng uoång phí coâng söùc maø coøn mang laïi lôïi ích to lôùn. Nhö noùi: Boà taùt bieát taâm yù chuùng sinh, Saâu xa vaø khoù suy löôøng ñöôïc, Tröôùc tieân bieát taâm yù hoï roài, Daàn daàn khieán truù vaøo yù Phaät. Bieát taát caû moïi chuyeän theá gian, Töï lôïi mình cuõng lôïi cho ngöôøi, Neáu ngöôøi coù naêng löïc nhö vaäy, Thì goïi laø kheùo leùo phöông tieän. Bieát chuyeån höôùng ñi vaøo ñaïo, laø coù naêng löïc chuyeån hoùa yù nieäm cuûa phaøm phu ngoaïi ñaïo khieán cho tieán vaøo Phaät ñaïo, cuõng chuyeån hoùa chuùng sinh laøm ñieàu aùc khieán cho an truù trong moïi ñieàu thieän, cuõng bieát caùch chuyeån hoùa phaùp tu cuûa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät khieán cho tieán vaøo trong Ñaïi thöøa, nhöõng ngöôøi ñaõ ôû trong Phaät phaùp thì khoâng laøm cho hoï ñi vaøo ngoaïi ñaïo. Tröôùc tieân bieát roõ söï vieäc naøy roài tuøy thuaän maø tu haønh. Nhö noùi: Neáu nhö ngöôøi laøm cho chuùng sinh, Rôøi xa caùc phaùp cuûa ngoaïi ñaïo, Vaø rôøi xa nhöõng phaùp baát thieän, Tieán vaøo trong Phaät phaùp vaéng laëng, Neáu bieát roõ taâm caùc chuùng sinh, Ñaày ñuû ba loaïi Thöôïng-Trung-Haï, Bieát roài coù naêng löïc daãn daét, Thì goïi laø kheùo leùo phöông tieän. Bieát söï vieäc theo thöù töï, laø nhö trong Thanh vaên thöøa, ñaàu tieân noùi veà Boá thí, tieáp theo laø trì giôùi, tieáp theo laø sinh coõi trôøi; tieáp theo laø tai hoïa cuûa naêm duïc, teáip theo laø khoå naõo cuûa taïi gia, tieáp theo laø lôïi laïc cuûa xuaát gia; tieáp theo noùi veà khoå ñeá, tieáp theo laø Taäp ñeá, tieáp theo laø Dieät ñeá, tieáp theo laø Ñaïo ñeá; tieáp theo laø quaû Tu-ñaø-hoaøn, tieáp theo laø quaû Tö-ñaø-haøm, tieáp theo laø quaû A-na-haøm, tieáp theo laø quaû A-la-haùn, tieáp theo laø giaûi thoaùt baát hoaïi, tieáp theo noùi veà nhöõng ñieàu voâ ngaïi.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 396

Trong Bích-chi-Phaät thöøa cuõng noùi theo thöù töï, vaät maø coù ngaõ-ngaõ sôû thì coù nhieàu tai hoïa, rôøi boû vaät tai hoïa naøy thì coù ñöôïc nhieàu lôïi ích, taïi gia laøm cho tai hoïa, xuaát gia laøm cho lôïi ích; tieáp theo laø choán oàn aøo naùo nhieät noùi cöôøi hoãn loaïn laøm cho tai hoïa, ñi laïi moät mình thì laøm cho lôïi ích toát ñeïp, laøng xoùm tuï cö laøm cho tai hoïa, ôû nôi vaéng veû yeân laëng laøm cho lôïi ích toát ñeïp; nhaøm chaùn rôøi xa nhieàu ham muoán-nhieàu baän roän, vui vôùi ñôøi soáng ít ham muoán-ít baän roän; giöõ gìn caùc caên, aên uoáng bieát ñieàu ñoä, ñaàu ñeâm-cuoái ñeâm luoân luoân giaùc ngoä, quaùn xeùt caùc duyeân choïn laáy hình töôùng; vui vôùi söï an truù trong nhaø troáng roãng, coi trong thöïc haønh trì giôùi-thieàn ñònh-trí tueä, khoâng hieän baøy hình daùng kyø dò; laøm cho ngöôøi khaùc hoan hyû, chæ töï lôïi ích cho mình, vui vôùi phaùp saâu xa, khoâng thuaän theo trí cuûa ngöôøi khaùc. Bieát thöù töï trong Ñaïi thöøa, ñaàu tieân noùi veà Boá thí Ba-la-maät, tieáp theo laø trì giôùi Ba-la-maät, tieáp theo laø nhaãn nhuïc Ba-la-maät,

tieáp theo laø Tinh tieán Ba-la-maät, tieáp theo laø thieàn ñònh Ba-la-maät, tieáp theo laø Trí tueä Ba-la-maät. Ñaàu tieân noùi veà thaéng xöù cuûa Ñeá, tieáp theo noùi veà thaéng xöù cuûa Xaû-thaéng xöù cuûa Dieät vaø thaéng xöù cuûa Tueä. Laïi nöõa, ñaàu tieân laø ca ngôïi phaùt taâm Boà ñeà, tieáp theo laø möôøi loaïi Nguyeän, tieáp theo laø möôøi Cöùu caùnh; tieáp theo laø ca ngôïi phaùp xa lìa söï thoái thaát cuûa taâm Boà ñeà, tieáp theo laø phaùp tu taäp khoâng thoái thaát taâm Boà ñeà, tieáp theo laø taâm kieân coá tinh tieán, tieáp theo laø kieân coá coù theå tieáp nhaän, tieáp theo laø theä nguyeän kieân coá. Laïi nöõa, ñaàu tieân laø noùi veà phaùp coù naêng löïc ñaït ñöôïc caùc ñòa, tieáp theo noùi veà phaùp coù naêng löïc an truù caùc ñòa tieáp theo noùi veà phaùp coù naêng löïc ñaït ñeán taän cuøng caùc ñòa, tieáp theo noùi veà phaùp xa lìa caáu tröôïc cuûa caùc ñòa, tieáp theo noùi veà phaùp coù naêng löïc laøm thanh tònh caùc ñòa, tieáp theo noùi veà phaùp an truù laâu daøi cuûa caùc ñòa, tieáp theo noùi veà phaùp coù naêng löïc ñeán gaàn caùc ñòa, tieáp theo noùi veà phaùp coù naêng löïc laøm cho khoâng thoái thaát cuûa caùc ñòa, tieáp theo noùi veà quaû cuûa caùc ñòa, tieáp theo noùi veà theá löïc cuûa quaû trong caùc ñòa. Laïi nöõa, hoaëc laø ñaàu tieân noùi veà ñòa Hoan Hyû, tieáp theo noùi veà ñòa Ly Caáu, tieáp theo noùi veà ñòa Minh, tieáp theo noùi veà Ñòa Dieäm, tieáp theo noùi veà ñòa Nan Thaéng, tieáp theo noùi veà ñòa Hieän Tieàn, tieáp theo noùi veà ñòa Thaâm vieãn, tieáp theo noùi veà ñòa Baát Ñoäng, tieáp theo noùi veà ñòa Thieän Tueä, tieáp theo noùi veà ñòa Phaùp vaân. Nhö noùi: Ñaàu tieân Boá thí-tieáp trì giôùi, Quaû baùo ñöôïc sinh leân coõi trôøi, Theá gian voâ thöôøng loãi taïi gia,

Xuaát gia laø lôïi ích to lôùn.
Tieáp theo boán ñeá laø voâ thöôøng,
Ñoaïn kieát-chöùng boán quaû Sa-moân,
Phöông tieän thuaän theo thöù töï naøy,
Khieán cho ngöôøi truù vaøo sô quaû.
Ñaàu tieân noùi veà hoïa sinh töû,
Tieáp theo noùi lôïi ích Nieát baøn,
Kheùo leùo giöõ gìn ñöôïc caùc caên,
Trì giôùi thanh tònh vaø thieàn ñònh;
Khoâng tuøy thuoäc trí tueä cuûa ngöôøi,
Thích ôû moät mình laøm coâng ñöùc,
Töï döïa mình-khoâng döïa ngöôøi khaùc,
Thích mong caàu nieàm vui töï lôïi;
Cuõng khoâng rôøi boû nhöõng ngöôøi khaùc,
Thöïc haønh saâu saéc phaùp Ñaàu-ñaø,
Laø ngöôøi mong caàu phaùp Trung thöøa,
Töôùng cuûa giaùo phaùp aáy nhö vaäy.
Nhôø vaøo boán möôi phaùp Baát coäng,

Noùi veà ñöùc voâ löôïng cuûa Phaät,
Cuõng noùi veà taát caû phaùp haønh,
Luùc thöïc haønh coâng haïnh Boà taùt;
Vì laøm lôïi ích cho chuùng sinh,
Theo thöù töï noùi nhöõng phaùp naøy,
Töï lôïi mình vaø lôïi cho ngöôøi,
Noùi töôøng taän caùc loaïi coâng ñöùc;
Cuõng noùi ñeán caùc ñeä töû Phaät,
Öa thích tu taäp vôùi möôøi ñòa,
Ngöôøi mong caàu giaùo phaùp Ñaïi thöøa,
Theo thöù töï nhö vaäy vöôït qua.
Daãn daét laø thuaän theo nhöõng phaùp moân maø chuùng sinh öa thích, bieát phaùp moân naøy roài, duøng phaùp moân naøy ñeå daãn daét chuùng sinh, tuøy theo söï öa thích cuûa hoï, döïa vaøo theá löïc cuûa hoï maø khieán cho hoï ñöôïc ñoä thoaùt.
Nhö noùi:
Hoaëc laø coù nhöõng haïng chuùng sinh,
Ñaùng duøng ñeán kinh saùch saâu xa,
Nhöõng vieäc khoù laøm vaø tinh xaûo,
Duøng aùi ngöõ cuøng vôùi chuù thuaät,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 398

Kheùo leùo giaûi thích vaø giuùp ñôõ, Boá thí-trì giôùi-ñònh vaø tueä, Suy nghó tính toaùn nhö vaäy roài, Daãn daét ñeå tieán vaøo Ñaïi thöøa. Hoaëc coù luùc hieän thaân ngöôøi nöõ, Daãn daét cho taát caû ngöôøi nam, Laïi coù luùc hieän thaân ngöôøi nam, Daãn daét cho raát nhieàu ngöôøi nöõ, Thò hieän nieàm vui cuûa naêm duïc, Sau ñoù noùi roõ loãi cuûa duïc, Ñeå laøm cho taát caû moïi ngöôøi, Ñöôïc xa lìa ñoái vôùi naêm duïc. Kheùo leùo thöïc haønh naêm ñieàu naøy, thì goïi laø Boà taùt kheùo leùo tieáp nhaän thöïc haønh phöông tieän. Coù naêng löïc chòu ñöïng moïi khoå naõo, nghóa laø neáu coù ngöôøi ôû trong sinh töû vöôït quaù kieáp soá tính toaùn coù naêng löïc chòu ñöïng moïi noãi khoå naõo, thì möôøi thieän nghieäp ñaïo coù theå laøm cho ngöôøi naøy truù trong ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Hoûi: Taát caû moïi ngöôøi ñeàu öa vui söôùng-gheùt khoå ñau, taïi sao ngöôøi naøy coù theå chòu ñöïng moïi noãi khoå naõo? Ñaùp: Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân. Ñoù laø: 1. Vui vôùi Voâ Ngaõ. 2. Tin töôûng vaø vui vôùi khoâng. 3. Suy nghó roõ raøng ñoái vôùi phaùp theá gian. 4. Quaùn xeùt quaû baùo cuûa nghieäp. 5. Nghó ñeán voâ löôïng ñôøi kieáp tröôùc qua ñaõ nhaän chòu khoå naõo moät caùch oan uoång. Nhö noùi: Vui vôùi phaùp Voâ ngaõ vaø khoâng, Laïi bieát roõ quaû baùo cuûa nghieäp, Ñoái vôùi taùm phaùp lôïi-suy-huûy… Xöû theá chaéc chaén phaûi nhaän chòu, Cuõng nghó ñeán ñôøi kieáp quaù khöù, Nhaän chòu oan uoång moïi khoå ñau, Huoáng gì laø ñoái vôùi Phaät ñaïo, Maø khoâng ñaùng nhaän chòu hay sao? Khoâng rôøi boû ñoái vôùi taát caû, nghóa laø hoaëc coù chuùng sinh teä haïi xaáu xa baäc nhaát, khoâng coù

coâng ñöùc gì, khoâng ñaùng laøm cho lôïi ích, nhöng Boà taùt ñoái vôùi haïng naøy hoaøn toaøn khoâng sinh taâm rôøi boû.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 399

Hoûi: Neáu nhö laø ngöôøi aùc khoâng ñaùng ñöôïc cöùu ñoä, thì taïi sao khoâng rôøi boû?

Ñaùp: Bôûi vì naêm nhaân duyeân, ñoù laø:

1. Bôûi vì coi reû phaùp cuûa haïng tieåu nhaân.
2. Voán coi troïng phaùp cuûa baäc Ñaïi nhaân.
3. Voán sôï löøa doái Chö Phaät.
4. Voán bieát roõ aân ñöùc.
5. Vì söï vieäc cuûa theá gian naøy cho neân tu phaùp xuaát theá gian.

Nhö noùi:

Bôûi vì muoán cöùu ñoä chuùng sinh,
Phaùt taâm ñoùn nhaän nhöõng gaùnh naëng,
ÔÛ giöõa moïi giaëc thuø xaáu aùc,
Taâm luoân luoân khoâng neân rôøi boû.
Khinh tieåu nhaân-coi troïng Ñaïi nhaân,
Chính laø söï phaân bieät Ñaïi-Tieåu,
Khoâng thích hôïp ôû giöõa chuùng sinh,
Taâm xoùt thöông haõy coøn ngöøng boû.
ÔÛ trong nhöõng hoaïn naïn caáp baùch,
Khoâng vieäc gì maø luoân lôïi ích,
Luoân luoân ñoùn nhaän moïi gaùnh naëng,
Nhöng khoâng löôøi nhaùc boû giöõa chöøng.
Neáu phaùt taâm Boà ñeà voâ thöôïng,
Hoaëc coù luùc rôøi boû chuùng sinh,
Hoaëc taâm mình vaát vaû meät moûi,
Vaø bò ngöôøi xaáu aùc laøm haïi;
Chính laø töï mình ñaõ löøa doái,
Chö Phaät ba ñôøi khaép möôøi phöông.
Chö Phaät toân quyù giöõa theá gian,
Vì lôïi ích cho moïi chuùng sinh,
Thöïc haønh ñuû caùc loaïi khoå haïnh,
Tu taäp mong ñaït ñöôïc Phaät ñaïo,
Chö Phaät traûi qua haèng sa kieáp,
Boû nieàm vui ñeå laøm phöôùc nghieäp;
Neáu rôøi boû moät ngöôøi xaáu aùc,
Thì laøm traùi aân ñöùc Chö Phaät,
Vì vaäy ñoái vôùi chuùng sinh aùc,

Khoâng neân nöûa chöøng rôøi boû hoï,
Neáu ngöôøi traûi qua trong voâ löôïng,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 400

Voâ bieân a-taêng-kyø-kieáp soá, Töï tu taäp höôùng veà Phaät ñaïo, Laáy taâm Ñaïi Bi laøm caên baûn; Neáu nhö khôûi leân taâm tham duïc, Vaø taâm saân haän-taâm sôï haõi, Rôøi boû moät ngöôøi ñaùng cöùu ñoä, Thì ñoaïn maát goác reã Phaät ñaïo. Vì vaäy cho neân thieän nghieäp ñaïo coù naêng löïc laøm cho Boà taùt khoâng rôøi boû chuùng sinh cho ñeán luùc ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Heát söùc vui vôùi trí tueä cuûa Phaät, nghóa laø neáu nhö ngöôøi raát öa thích ñoái vôùi trí tueä cuûa Phaät, thì nhanh choùng ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân cho neân raát öa thích ñoái vôùi trí tueä cuûa Phaät, ñoù laø: 1. Trí tueä cuûa Phaät sieâu vieät khoâng coù gì saùnh ñöôïc. 2. Trí tueä cuûa Phaät coù naêng löïc khieán cho ngöôøi trôû thaønh baäc toân quyù giöõa theá gian. 3. Phaät duøng trí tueä cuûa Phaät ñeå töï mình cöùu ñoä chính mình. 4. Trí tueä cuûa Phaät cuõng cöùu ñoä cho ngöôøi khaùc. 5. Trí tueä cuûa Phaät laø truù xöù cuûa taát caû moïi coâng ñöùc. Nhö noùi: Trí tueä sieâu vieät cuûa Chö Phaät, Treân coõi trôøi vaø giöõa theá gian, Taát caû khoâng coù gì saùnh kòp, Huoáng hoà coù ñieàu gì hôn ñöôïc? Chö Phaät nhôø vaøo trí tueä naøy, Ñöôïc chö Thieân A-tu-la, Taát caû loaøi ngöôøi giöõa theá gian, Ñeàu cung kính leã laïy toân thôø. Phaät duøng trí tueä töï ñoä mình, Cuõng cöùu ñoä cho moïi ngöôøi khaùc, Neáu coù ñöôïc trí tueä cuûa Phaät, Thì coù ñöôïc kho taïng coâng ñöùc. Ñoái vôùi uy löïc cuûa Chö Phaät vaø trong phaùp töï taïi caûm ñöôïc töï taïi caûm ñöôïc nieàm vui khoâng coøn Bieán haønh. Bieán haønh coù nghóa laø taäp khí laâu xa, söùc maïnh cuûa taát caû caùc haïnh, goïi laø söùc maïnh cuûa möôøi loaïi trí; töï taïi coù nghóa laø tuøy yù laøm nhöõng gì mình muoán laøm. Neáu ngöôøi raát vui vôùi möôøi löïc cuûa Phaät vaø trong phaùp töï taïi khoâng coøn Bieán haønh, thì

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 401

ngöôøi nhö vaäy khoâng bao laâu seõ ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân maø vui vôùi nieàm vui khoâng coøn bieán haønh, ñoù laø:
1. Toân troïng lôøi daïy baûo cuûa Chö Phaät.
2. Bôûi vì Chö Phaät coù Ñaïi ñeä töû.
3. Bôûi vì töï mình chöùng ñöôïc taát caû caùc phaùp.
4. Nhieáp thuû nhöõng chuùng sinh ñoïa laïc.
5. Chuùng sinh ñaõ bò ñoïa laïc thì coù naêng löïc cöùu giuùp hoï.
Nhö noùi:
Toân troïng lôøi Phaät khoâng gì baèng,
Phaät töû coù Töù quaû-Baùt boái,
Vaø ñaày ñuû Tam minh-Luïc thoâng,
Coù theå laøm thaày cuûa chö thieân.

Duøng aùnh maét trí tueä cuûa Phaät,
Thaáy caùc phaùp hieän roõ tröôùc maét,
Haïng aùc nghòch ñoaïn maát thieän caên,
Cho ñeán nhöõng chuùng sinh phaù giôùi...
Nhöõng haïng ngöôøi ñoïa laïc nhö vaäy,
Nhieáp thuû maø cöùu ñoä cho hoï.
Neáu nhö ngöôøi ñoái vôùi Phaät löïc,
Trong phaùp töï taïi vôùi Bieán haønh,
Thì Nieát baøn vaø phöôùc coõi trôøi,
Luoân luoân ôû trong tay ngöôøi naøy.
ÔÛ trong naøy, Chö Phaät duøng uy löïc cuûa Phaät coù naêng löïc thöïc hieän naêm söï vieäc:
1. Khieán cho chuùng sinh hoïc theo Thanh vaên thöøa.
2. Khieán cho chuùng sinh hoïc theo Bích-chi-Phaät thöøa.
3. Khieán cho chuùng sinh hoïc theo phaùp Ñaïi thöøa.
4. Ngöôøi coù naêng löïc ñaày ñuû thì khieán cho ñöôïc giaûi thoaùt.
5. Ngöôøi naêng löïc keùm coûi thì khieán cho truù vaøo nieàm vui theá gian.
Nhö noùi:
Chö Phaät duøng uy löïc cuûa Phaät,
Khieán chuùng sinh chaùn ngaùn lìa xa,
Hoaëc khieán hoïc theo phaùp Tieåu thöøa,
Hoïc theo Trung thöøa vaø Ñaïi thöøa;
Neáu ngöôøi coù naêng löïc ñaày ñuû,
Thì khieán cho hoï ñöôïc giaûi thoaùt,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 402

Ngöôøi khoâng coù ñaày ñuû naêng löïc,
Thì sinh coõi trôøi vui theá gian.
Töï taïi coù nghóa laø Chö Phaät töï taïi ñoái vôùi naêm söï vieäc, ñoù laø:
1. Caùc loaïi thaàn thoâng töï taïi.
2. Töï trong taâm mình ñöôïc töï taïi.
3. Trong söï dieät taän ñöôïc töï taïi.
4. Trong Thaùnh nhö yù ñöôïc töï taïi.
5. Trong thoï maïng ñöôïc töï taïi.
Nhö noùi:
Thaàn thoâng phi haønh ñöôïc töï taïi,
Töï trong taâm mình ñöôïc töï taïi,
ÔÛ trong caûnh thieàn ñònh vaéng laëng,
Nhö ra vaøo ngoâi nhaø cuûa mình.
Taát caû thanh tònh hoaëc baát tònh,

Tuøy taâm maø coù theå chuyeån hoùa,
Maïng khoâng bò ngöôøi khaùc laøm haïi,
Duyeân vaøo chính mình cuõng voâ taän.
Nhöõng söï vieäc töï taïi nhö vaäy,
Taát caû caùc phaùp cuõng nhö vaäy,
Cho neân goïi laø baäc Töï taïi,
Sö töû chuùa ôû giöõa trôøi-ngöôøi.
Coù naêng löïc phaù tan nhöõng yù nieäm xaáu aùc, ñoù goïi laø nhöõng haïng chuùng sinh xa rôøi chaùnh ñaïo, töùc laø phaøm phu vaø chín möôi saùu loaïi ngoaïi ñaïo...
Noùi sô löôïc veà nhöõng yù nieäm xaáu aùc, thì phaøm phu-ngoaïi ñaïo noùi naêm AÁm laø Ngaõ, hoaëc noùi trong Ngaõ coù naêm AÁm coù Ngaõ. Nhö
noùi:
Neáu nhö naêm aám chính laø ngaõ,
Töùc laø rôi vaøo kieán ñoaïn dieät,
Thì maát ñi nhaân duyeân cuûa nghieäp,
Khoâng coù coâng lao maø giaûi thoaùt.
Coøn laïi voù boán loaïi kieán chaáp,
AÁm sai khaùc-khoâng heà coù töôùng,
Khoâng coù töôùng-khoâng heà coù phaùp,
Ñeàu thuaän theo phaù boû nhö vaäy.
Laïi nöõa, naêm taø kieán goïi laø nhöõng yù nieäm xaáu aùc, ñoù laø taø Kieánthaân kieán-Bieân kieán-Kieán thuû vaø Giôùi thuû. Nhö noùi:
Phaù taø kieán baùc khoâng nhaân quaû,
Hai möôi loaïi taø chaáp thaân kieán,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 403

Chaáp vaøo coù vaø chaáp khoâng coù, Ñieàu thaáp keùm cho laø cao nhaát, Chæ duøng naêng löïc cuûa giöõ giôùi, Maø coù theå ñaït ñeát giaûi thoaùt; Nhö tröôùc phaù boû moät vaø khaùc, Kieán chaáp naøy phaù boû nhö vaäy, Chaùnh yù döïa theo taùm Thaùnh ñaïo, Noùi roõ nghóa laø ñöôïc giaûi thoaùt. Giöõ gìn chaùnh phaùp cuûa Chö Phaät, nghóa laø neáu ngöôøi coù naêng löïc giöõ gìn nhöõng giaùo phaùp cuûa Chö Phaät, ñoù goïi laø möôøi hai boä kinh, duøng taâm tö cuûa mình luoân luoân tin töôûng vaø luoân luoân tieáp nhaän, thì möôøi thieän nghieäp ñaïo coù naêng löïc laøm cho ngöôøi naøy ñaït ñeán quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân cho neân thuaän theo tieáp nhaän giöõ gìn chaùnh phaùp: 1. Bieát ñeàn ñaùp aân ñöùc cuûa Chö Phaät. 2. Laøm cho chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. 3. Duøng phaùp cuùng döôøng toái thöôïng ñeå cuùng döôøng Chö Phaät. 4. Laøm lôïi ích cho voâ löôïng chuùng sinh. 5. Chaùnh phaùp laø ñieàu khoù gaëp baäc Nhaát. Nhö noùi: Neáu ngöôøi naøo mong muoán thöïc haønh, Nhöõng ñieàu tieáp nhaän töø Chö Phaät, Cuõng laøm cho giaùo phaùp tröôøng toàn, Laø caùch cuùng döôøng Phaät cao nhaát. Vì muoán chöõa laønh nhöõng beänh naëng,

Mang laïi lôïi ích cho chuùng sinh, Cuõng bieát roõ caùc Ñöùc Theá Toân, Ñaït ñöôïc phaùp naøy trong gian khoå. Bôûi vì nhöõng nhaân duyeân nhö vaäy, Bieát roõ chaùnh phaùp laø khoù gaëp, Vì vaäy cho neân ngöôøi coù trí, Phaûi yeâu quyù giöõ gìn chaùnh phaùp. ÔÛ trong naøy, bôûi vì naêm nhaân duyeân maø goïi laø yeâu quyù giöõ gìn chaùnh phaùp: 1. Thöïc haønh nhö giaùo phaùp ñaõ daïy. 2. Khieán cho ngöôøi khaùc thöïc haønh ñuùng nhö phaùp. 3. Phaù tröø nhöõng haïng baøi baùng Phaät phaùp. 4. Xa rôøi boán daáu aán baát tònh.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 404

5. Thöïc haønh boán phaùp aán vó ñaïi.
Nhö noùi:
Töï mình an truù trong phaùp Phaät,
Nhö giaùo phaùp Chö Phaät ñaõ daïy,
Taâm Bi chaúng keo kieät giaùo phaùp,
Cuõng khieán cho ngöôøi ñöôïc an truù.
Coøn phaù tröø caùc loaïi ma quaân,
Cuøng vôùi luaän sö cuûa ngoaïi ñaïo,
Neáu nhö ngöôøi caêm gheùt Phaät phaùp,
Duøng taâm khoâng saân ñeå phaù tröø.
Xa rôøi boán daáu aán baát tònh,
Tieáp nhaän thöïc haønh boán Ñaïi aán,
Nhö vaäy thì goïi laø yeâu quyù,
Giöõ gìn chaùnh phaùp cuûa Chö Phaät.
Duõng maõnh, coù nghóa laø Boà taùt nhôø vaøo naêm nhaân duyeân maø goïi laø duõng maõnh:
1. Phaù tröø ma quaân.
2. Phaù tröø giaëc ngoaïi ñaïo.
3. Phaù tröø giaëc phieàn naõo.
4. Phaù tröø giaëc cuûa caùc caên.
5. Phaù tröø giaëc cuûa naêm aám.
Nhö noùi:
AÙc ma phaùt khôûi nhieàu quaân lính,
Phaù hoaïi caây ñaïo muoán haïi Phaät,
Thöôøng tìm cô hoäi phæ baùng Phaät,
Laøm naõo loaïn taâm yù ngöôøi nghe.
Maët trôøi Phaät soi saùng theá gian,
Ma caàu thænh Phaät nhaäp Nieát baøn,
Thöôøng quaáy nhieãu ngöôøi chòu tu hoïc,
Phaù hoaïi ñoái vôùi ñaïo giaûi thoaùt.
Thaäm chí cho ñeán taän hoâm nay,

Taâm phaù hoaïi haõy coøn khoâng döùt,
Caêm gheùt ngöôøi höôùng veà Nieát baøn,
Laø keû giaëc lôùn cuûa ngöôøi thieän.
Caàn phaûi döïa vaøo Giôùi-Ñònh-Tueä,
Ñaäp tan söùc maïnh cuûa ma oaùn!
Töï cho mình laø coù trí tueä,
Thöôøng khinh maïn ñoái vôùi Chö Phaät,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 405

Duøng taát caû caùc loaïi nhaân duyeân,
Huûy dieät Phaät phaùp maø xuaát hieän,
Thöôøng caêm gheùt ñeä töû cuûa Phaät,
Töï mình sai baøy ngöôøi sai theo,
Nhöõng haïng taø ma ngoaïi ñaïo naøy,
Laø keû giaëc lôùn cuûa theá gian.
Neân duøng taâm nieäm khoâng saân haän,
Thuaän theo duøng trí tueä ña vaên,
Vaø duøng söùc maïnh taâm vó ñaïi,
Ñaäp tan ñaùm giaëc thuø ngoaïi ñaïo.
Söùc maïnh phieàn naõo daáy khôûi nghieäp,
Xoay voøng qua laïi trong ñöôøng aùc,
Söùc maïnh phieàn naõo laøm chöôùng ngaïi,
Khoâng theå naøo thöïc haønh Ñaïi ñaïo,
Bôûi vì söùc maïnh cuûa phieàn naõo,
Maø rôi vaøo caùc loaïi taø kieán,
Bôûi vì söùc maïnh cuûa phieàn naõo,
Maø khoâng thöïc haønh ñaïo cam loä.
Bôûi vì nhöõng nhaân duyeân nhö vaäy,
Phieàn naõo laø ñaùm giaëc lôùn nhaát,
Duøng chaùnh nieäm-chaùnh ñònh-chaùnh tueä,
Phaù tan ñaùm giaëc phieàn naõo naøy.
Neáu bò giaëc caùc caên loäi keùo,
Khieán cho ngöôøi rôi vaøo ñöôøng aùc,
Laïi rôi vaøo trong choán trôøi-ngöôøi,
Khoâng theå naøo ñeán ñöôïc Nieát baøn.
Nay ñoái vôùi giaëc caùc caên naøy,
Sao khoâng nhôø vaøo taâm taøm quyù,
Chaùnh nieäm vaø thieàn ñònh-trí tueä,
Ñeå phaù tan ñaùm giaëc caùc caên?
Ví nhö con ngöôøi ôû theá gian,

Duøng lôøi noùi dòu daøng löøa doái,
Tieàn cuûa ñoà vaät vaø göôm giaùo,
Duøng boán loaïi naøy tröø giaëc cöôùp.
Bôûi vì naêm aám giaû taïo naøy,
Maø nhaän chòu sinh-giaø-beänh-cheát,
Cuõng rôi vaøo noãi sôï voâ cuøng,
Nhaän laáy nhöõng khoå naõo thuùc baùch.
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 406

Bôûi vì nhaân duyeân cuûa naêm aám, Maø öu saàu ñau xoùt khoùc than, Bôûi vì nhaân duyeân cuûa naêm aám, Maø nhaän chòu ñuû loaïi khoå ñau. Vì vaäy oâng haõy töï mình bieát, Thuaän theo duøng caùc phaùp thaáy-bieát, Phaù tan nhaân duyeân naêm aám naøy, Gioáng nhö phaù tan ñaùm giaëc thuø. Coù theå tieáp nhaän nghóa laø taâm chí maïnh meõ coù töôùng cuûa baäc Ñaïi nhaân, nhìn nhaän söï vieäc moät caùch saâu xa. Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân, cho neân goïi laø coù theå tieáp nhaän: 1. Vieäc thaønh töïu nhö mong caàu maø taâm tö khoâng cao ngaïo. 2. Mong caàu maø khoâng thaønh töïu thì taâm chí cuõng khoâng giaûm xuoáng. 3. Khoå naõo giaøy voø baûn thaân maø taâm chí khoâng dao ñoäng. 4. Thaân coù theâm ñieàu vui söôùng maø taâm cuõng khoâng thay ñoåi. 5. Taâm tö saâu thaúm, hoaëc saân haän-hoaëc hoan hyû cuõng khoù coù theå bieát ñöôïc. Nhö noùi: Thaân-taâm duø gaëp ñieàu cay ñaéng, Maø yù chí cuõng khoâng lay ñoäng, Tuøy yù vui vôùi söï vieäc ñeán, Taâm baäc Ñaïi trí khoâng thay ñoåi, Hoaëc saân haän-hoan hyû-sôï haõi, Ngöôøi khaùc khoâng theå naøo ñoaùn ñöôïc, Taâm vaø töôùng saâu xa nhö vaäy, Noùi laø ngöôøi coù theå tieáp nhaän. Chòu khoù tinh tieán, nghóa laø chòu khoù thöïc haønh tinh tieán ñoái vôùi naêm söï vieäc: 1. Phaùp aùc chöa sinh laøm cho khoâng sinh, vì vaäy chòu khoù thöïc haønh tinh tieán. 2. Phaùp aùc ñaõ sinh laøm cho ñoaïn dieät khoâng coøn, vì vaäy chòu khoù thöïc haønh tinh tieán. 3. Phaùp thieän chöa sinh laøm cho phaùt sinh, vì vaäy chòu khoù thöïc haønh tinh tieán. 4. Phaùp thieän ñaõ sinh laøm cho taêng tröôûng toát hôn, vì vaäy chòu khoù thöïc haønh tinh tieán. 5. ÔÛ trong söï vieäc theá gian coù nhöõng vieäc laøm khoâng coù gì laøm

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 407

chöôùng ngaïi ñöôïc, vì vaäy chòu khoù thöïc haønh tinh tieán.
Nhö noùi:
Ñoaïn tröø phaùp aùc ñaõ sinh ra,
Gioáng nhö loaïi tröø con raén ñoäc,
Ñoaïn tröø phaùp aùc chöa sinh ra,
Nhö chaën tröôùc doøng chaûy hung haõn,
Phaùp thieän ñaõ sinh laøm taêng tröôûng,
Nhö van töôùi caây theâm quaû ngoït,
Phaùp thieän chöa sinh laøm cho sinh,
Nhö keùo caây phaùt ra ngoïn löûa.

Trong moïi ñieàu thieän ôû theá gian,
Tinh tieán khoâng coù gì chöôùng ngaïi,
Chö Phaät khen ngôïi ngöôøi nhö vaäy,
Goïi laø chòu khoù haønh tinh tieán.
Taâm kieân coá giaùo hoùa chuùng sinh, nghóa laø neáu Boà taùt ôû trong naêm
Thöøa luoân luoân giaùo hoùa chuùng sinh, taâm chí khoâng chuyeån ñoåi trong nhöõng söï vieäc nhö cuùng döôøng-khinh maïn-yeâu gheùt-sôï haõi-khoå vui-vaát vaû meät moûi..., thì goïi laø taâm kieân coá giaùo hoùa chuùng sinh. Naêm thöøa laø:
1. Phaät thöøa.
2. Bích-chi-Phaät thöøa.
3. Thanh vaên thöøa.
4. Thieân thöøa.
5. Nhaân thöøa.
Nhö noùi:
Nhö vaäy thuaän theo duøng nhaát taâm,
Taát caû moïi theá maïnh voán coù,
Döïa vaøo ñuû caùc loaïi phöông tieän,
Xa rôøi ñoái vôùi taâm yeâu-gheùt,
Giaùo hoùa cho taát caû chuùng sinh,
Lìa taâm caáu tröôïc ñöôïc thanh tònh,
Khieán cho ñaït ñöôïc Voâ thöôïng Thöøa,
Voâ löôïng ñôøi kieáp khoù coù ñöôïc.
Neáu tieán vaøo khoâng coù theá löïc,
Khoâng coù theå truù trong Ñaïi thöøa,
Thì daãn daét vaøo Bích-chi-Phaät,
Thanh vaên thöøa-Thieân thöøa-Nhaân thöøa.
Khoâng tham nieàm vui rieâng mình, nghóa laø khoâng tham ñaém taát caû moïi nieàm vui. Boà taùt nhôø vaøo naêm nhaân duyeân maø khoâng tham nieàm

vui rieâng mình:
1. Vui laø voâ thöôøng, gioáng nhö boït nöôùc mong mang.
2. Nieàm vui cuûa theá gian trôû thaønh ñau khoå.
3. Voán töø caùc duyeân maø sinh ra.
4. Voán töø khaùt aùi maø daáy leân.
5. Nieàm vui ít oûi nhö gioït maät nhoû nhoi.
Nhö noùi:
Nieàm vui moûng manh nhö boït nöôùc,
Trôû thaønh ñau khoå nhö chaát ñoäc,
Caên-caûnh-thöùc hoøa hôïp vôùi xuùc,

Coù tham duïc-ngu si maø sinh.
Neáu xa rôøi ñoái vôùi tham aùi,
Laïi khoâng coù nieàm vui naøo khaùc,
Thì nhö gioáng khoâ vaø gioït maät,
Nieàm vui ít maø ñau khoå nhieàu.
Ngöôøi laøm lôïi ích cho chuùng sinh,
Khoâng neân coù taâm nieäm tham ñaém.
Traûi qua voâ löôïng thaân maïng, nghóa laø Boà taùt vì naêm nhaân duyeân cho neân khoâng tham tieác thaân maïng:
1. Thaân khoâng töø ñôøi tröôùc maø ñeán.
2. Khoâng ñi ñeán ñôøi sau.
3. Khoâng chaéc chaén.
4. Thaân naøy voâ ngaõ.
5. Khoâng coù ngaõ sôû.
Nhö noùi:
Thaân oâng tích tuï moïi dô baån,
Ñaày daãn moïi nôi ñeàu baát tònh,
Khoâng töø ñôøi tröôùc maø xuaát hieän,
Khoâng duy trì ñeán ñöôïc ñôøi sau;
Tuy cung döôõng moïi ñieàu toát ñeïp,
Nhöng phaù boû taát caû aân lôùn,
Thaân naøy chaúng coù gì kieân coá,
Nhö boït nöôùc vôõ trong choác laùt.
Duyeân sinh chaúng coù taùnh nhaát ñònh,
Khoâng coù taùnh thì khoâng töï taïi.
Vì vaäy cho neân haõy bieát raèng:
Chaúng coù ngaõ-chaúng coù ngaõ sôû,
Thaân naøy bieát bao ñieàu tai hoïa,
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 15 409

Khoâng neân coù taâm nieäm tham tieác.
Boà taùt vì naêm nhaân duyeân cho neân khoâng tham tieác thoï maïng:
1. Vui vôùi tueä maïng.
2. Sôï haõi ñoái vôùi toäi loãi.
3. Nghó ñeán voâ löôïng laàn cheát trong voâ thæ sinh töû ñeán nay.
4. Cuøng nhaän chòu moïi ñieàu vôùi taát caû chuùng sinh.
5. Voán khoâng theå traùnh ñöôïc.
Nhö noùi:
Thuaän theo ña vaên vaø chaùnh luaän,
Sinh taâm tham ñoái vôùi tueä maïng.

Luoân luoân sôïi haõi vì maát maïng,
Maø daáy khôûi bieát bao toäi aùc,
Laïi thaáy taát caû ngöôøi theá gian,
Khoâng coù ai thoaùt ñöôïc töû sinh,
Khoâng theå duøng tieàn cuûa-möu-trí,
Söùc phöông tieän maø traùnh thoaùt ñöôïc.
Ngöôøi tu taäp thöïc haønh phaùp thieän,
Sao coù theå tieác maïng soáng naøy?
Cao nhaát trong taát caû moïi vieäc, nghóa laø nhö ngöôøi coù laøm ñieàu gì thì nhaát ñònh coù theå laøm ñeán cuoái cuøng, ñoù goïi laø ngöôøi baäc Thöôïng. Boà taùt duøng naêm söï vieäc maø phaùt khôûi thì nhaát ñònh ñaït ñeán keát quaû cuoái cuøng, ñoù laø:
1. Taøi saûn vaät duïng.
2. Boá thí.
3. Trì giôùi.
4. Tu ñònh.
5. Ñaïo ñöùc.
Nhö noùi:
Chòu khoù tích tuï nhieàu tieàn cuûa,
Tha thieát thöïc haønh haïnh Boá thí,
Theo thöù töï trì giôùi thanh tònh,
Tinh tieán mong caàu tu thieàn ñònh,
Thöïc haønh ñuû caùc loaïi phöông tieän,
Phaùt sinh taùm ñaïo ñöôïc giaûi thoaùt,
Ñoù goïi laø ngöôøi thuoäc baäc thöôïng,
Cao nhaát trong taát caû moïi vieäc.
Thöïc haønh khoâng coù gì sai laàm, nghóa laø Boà taùt naøy laøm moïi vieäc maø ngöôøi trí khoâng quôû traùch. Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân maø thöïc haønh

khoâng coù gì sai laàm, khoâng bò ngöôøi trí quôû traùch, ñoù laø:
1. Laøm ñieàu ñaùng laøm.
2. Ñaït ñöôïc lôïi ích cuûa quaû to lôùn.
3. Khoâng huûy hoaïi phaùp.
4. Tieáp veà sau khoâng coù sai laàm.
5. Danh tieáng löu truyeàn moïi nôi.
Nhö noùi:
Tröôùc heát phaûi suy tính moïi ñieàu,
Töï mình laøm coâng vieäc deã laøm
Thuaän theo vieäc naøy maø ñaït ñöôïc,

Voâ löôïng lôïi ích cuûa Ñaïi quaû.
Khoâng trôû ngaïi ñoái vôùi thieän phaùp,
Laøm roài khoâng coù gì sai soùt,
Ñöôïc ngöôøi hieàn thieän cuøng ca ngôïi,
Tieáng toát truyeàn ñeán khaép moïi nôi.
Vieäc laøm do ngöôøi trí phaùt khôûi,
Goïi laø khoâng coù gì laàm loãi,
Vieäc ñaùng laøm vaø vieäc deã laøm,
Töï nhieân tuøy thuoäc vaøo chính mình.
Voâ löôïng coâng ñöùc thaät lôùn lao,
Nhanh choùng ñaït ñöôïc quaû lôïi ích,
Ngöôøi trí bieát roõ raøng nhö vaäy,
Veà sau khoâng coù gì laàm loãi,
Thuaän loøng theâm chòu khoù tinh tieán,
Maø thöïc haønh vieäc laøm nhö vaäy.
Taát caû caùc chuûng loaïi thanh tònh vaø taát caû caùc thaéng xöù phaùt sinh, nghóa laø nhôø vaøo naêm nhaân duyeân maø caùc thaéng xöù vaø taát caû caùc chuûng loaïi ñeàu ñöôïc thanh tònh. Ñoù laø:
1. Thaân taâm thanh tònh.
2. Hoài höôùng thanh tònh.
3. Töï thöïc haønh thaéng xöù ñuùng nhö giaùo thuyeát.
4. Khieán cho ngöôøi khaùc thöïc haønh.
5. Xa rôøi caùc phaùp traùi ngöôïc vôùi caùc thaéng xöù, ñoù goïi laø noùi doái-tham lam keo kieät-bôõi côït xuùi giuïc-ngu si.
Nhö noùi:
Taâm Boà taùt thanh tònh saâu xa,
Rôøi xa moïi nònh hoùt quanh co,
Cuõng ñem taát caû boán thaéng xöù,
Hoài höôùng cho Phaät ñaïo Boà ñeà. Tröôùc heát töï mình tu phaùp thieän, Sau khieán cho ngöôøi khaùc thöïc haønh, Boà taùt luoân thöïc haønh nhö vaäy, Boán thaéng xöù ñaày ñuû thanh tònh. Möôøi thieän ñaïo coù naêng löïc laøm cho ñeán ñöôïc möôøi löïc cuûa Theá Toân, nghóa laø tu taäp möôøi thieän nghieäp ñaïo nhö vaäy, coù naêng löïc khieán cho ngöôøi thöïc haønh ñaït ñeán möôøi löïc. Möôøi löïc aáy coù nghóa laø chaùnh bieán tri. Chaùnh bieán tri thì chính laø Phaät. Nhôø vaøo naêm nhaân duyeân cho neân goïi laø Theá Toân: 1. Ñoaïn tröø nghi ngôø cuûa ñôøi quaù khöù. 2. Ñoaïn tröø nghi ngôø cuûa ñôøi vò lai. 3. Ñoaïn tröø nghi ngôø cuûa ñôøi hieän taïi. 4. Ñoaïn tröø nghi ngôø cuûa phaùp vöôït qua ba ñôøi. 5. Ñoaïn tröø nghi ngôø veà phaùp khoâng theå dieãn taû ñöôïc. Nhö noùi: Voâ thæ ñôøi kieáp trong quaù khöù, Thoâng suoát khoâng coù gì nghi ngôø, Voâ bieân ñôøi kieáp thuoäc vò lai, Bieát thoâng suoát khoâng nghi ngôø gì; Möôøi phöông bao la khoâng giôùi haïn, Taát caû

ñôøi kieáp thuoäc hieän taïi, Phaùp vi dieäu-voâ vi toái thöôïng, Vöôït ra ngoaøi giôùi haïn ba ñôøi; Möôøi boán phaùp khoâng theå dieãn taû, Cuõng thoâng suoát khoâng coù nghi ngôø. Voán coù coâng ñöùc taïng nhö vaäy, Chö Phaät xöng goïi laø Theá Toân. Coâng ñöùc thaønh töïu nhö vaäy laø möôøi thieän nghieäp ñaïo coù naêng löïc laøm cho Boà taùt ñaït ñeán quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì vaäy cho neân ngöôøi caàu Phaät ñaïo, caàn phaûi tu taäp möôøi thieän nghieäp ñaïo nhö vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.